

In dit nummer

- 4 Continuïteit basis voor stabiele groei
- 5 MKB Doe MEE resulteert in positieve spin-off
- 8 EPS veroorzaakt geen brand
- 14 'Sterk collectief is onze kracht'
- 16 REACH illustreert noodzaak Europese lobby

NRK

NEDERLANDSE RUBBER-, LIJM-
EN KUNSTSTOFINDUSTRIE

NRK-Beleidsplan 2010-2014

Focus op business, milieu en imago

NRK's Algemene Ledenvergadering heeft op 15 juni 2010 het beleidsplan voor 2010-2014 aangenomen. Thema's zijn geformuleerd en doelstellingen bepaald. Dat heeft geresulteerd in een helder beleidsplan met de focus op de velden Business, Milieu, arbo, stoffen en energie en Imago. Met dit beleidsplan zet de koepelorganisatie een belangrijke stap voorwaarts.

De NRK kent een grote variëteit in bedrijven, ca. 525 leden, die actief zijn in de verschillende brancheverenigingen en secties. Die diversiteit vraagt om een NRK-organisatie die het wij-gevoel bevordert en coherentie brengt in de gezamenlijke, overkoepelende belangen. Met de vaststelling van het NRK-beleidsplan op 15 juni 2010 is daartoe de eerste stap gezet. De focus ligt op de gemeenschappelijke belangen van de NRK-achterban, vastgelegd in drie beleidsvelden: 1. Business, 2. Milieu, arbo, stoffen en energie en 3. Imago. De eerste twee beleidsvelden zijn niet

nieuw, maar ten aanzien van de activiteiten die al dan niet worden opgepakt zijn wel keuzes gemaakt. Imago is vanwege het grote belang als beleidsveld toegevoegd.

Interne structuur aangepast

Bij het formuleren van het beleidsplan is ook gekeken naar de bestaande interne organisatie. Dit heeft geresulteerd in een andere taakverdeling binnen het bureau van de NRK, waardoor de afstemming en voeling met de leden beter gewaarborgd is. Het NRK-bureau wordt aangestuurd door de algemeen >>

Plastic Marine Litter, ook ónze zorg

Menselijk handelen heeft direct invloed op onze leefomgeving. Vuil dat wordt weggegooid irriteert ons als zwerfvuil. Wij weten inmiddels dat dit afval uit het zicht verdween en op afgelegen plaatsen in de oceanen belandde.

Dit zogenoemde 'marine litter' verzamelt zich op vijf plaatsen in de oceanen en beslaat grote gebieden. De toenemende aandacht leidde er in november 2009 toe dat de NRK-ledenvergadering besloot een brief te sturen aan de toenmalig milieuminister, mevrouw Cramer.

De NRK deelt haar zorg en wil bijdragen aan oplossingen.

Ondertussen verschijnen in de media met regelmaat artikelen of worden programma's uitgezonden die de problemen van 'marine litter' indringend schetsen.

De zorg, ook die van de kunststof-industrie, groeit. Gelukkig groeit ook de groep organisaties en personen die wat aan 'marine litter' wil doen. Omdat ca. 80% van het drijvende afval uit kunststof bestaat is de kunststofindustrie ook goed vertegenwoordigd.

De groep die op initiatief van de NRK, PlasticsEurope en VNCI voor de zomer bijeenkwam, koos voor een brede aanpak. Het gaat om onderzoek, oplossingen en voorlichting. Hoewel het een wereldwijd probleem is, hebben verschillende groepen in Nederland elkaar gevonden. Zo wordt gewerkt aan een Nederlands/Belgisch programma,

waaraan NRK, PlasticsEurope en VNCI ook willen deelnemen. De Europese kunststofindustrie heeft intussen een groot communicatieprogramma opgesteld, dat met subsidie van de EU vanaf 2011 gaat draaien. September 2009 startte de Universiteit van Gent een onderzoek naar het effect van microplastics op mosselen en zeepieren. Als Nederlandse industrie zijn we betrokken en zetten ons in voor onderzoek en oplossingen. Voorkomen doen we met z'n allen: door ons afval niet meer weg te gooien, maar te recyclen.

Erik de Ruijter
Mailen? Stuur uw reactie naar
deruijter@nrk.nl.

COLOFON

NRK Netwerk is een uitgave van de NRK.

Verschijning: 5 maal per jaar

Jaargang 18, nummer 4

NRK
Postbus 420
2260 AK Leidschendam
Telefoon (070) 444 0660
Fax (070) 444 0661
E-mail info@nrk.nl
Internet www.nrk.nl

Opmaak en druk:
Thieme Media Services

NRK, koepelorganisatie voor de rubber-, lijm- en kunststofindustrie

Doelstellingen NRK:

- Beïnvloeden van de wettelijke context en bewaken van een gelijk Europees speelveld.
- Bevorderen van maatschappelijk verantwoord (duurzaam) ondernemen van de leden.
- Bieden van een platform voor kennisoverdracht en netwerken.
- Verbeteren van het imago van producten en bedrijven.

De NRK heeft binnen deze doelstellingen drie beleidsvelden vastgesteld waar ze actief op is:

1. Business (incl. innovatie en technologie)
2. Milieu, arbo, stoffen en energie
3. Imago

In haar activiteiten schept de NRK voorwaarden voor een gezonde, winstgevende en duurzame bedrijfstak. Bedrijven moeten producten van kunststof, rubber, lijm en kitten, en recycleat kunnen maken en verhandelen in een gelijk speelveld. De NRK vertegenwoordigt ca. 525 bedrijven in Nederland.

> (vervolg van pag. 1)

directeur. John Voetman is als interim algemeen directeur eindverantwoordelijk voor de voorbereiding en de uitvoering van het beleid en voor de aansturing van de koepelorganisatie NRK, het servicebureau en het branche-coördinatorenoverleg. De uitvoering van het NRK beleid ligt bij de directeur beleid en advies, een functie die wordt vervuld door Erik de Ruijter. Hij heeft tevens een adviesfunctie naar de brancheverenigingen toe en stuurt de projecten aan die de NRK overkoepelend voor de achterban oppakt.

Het bestuur van de NRK koppelt plannen terug aan het voorzittersoverleg. Dat voorzittersoverleg is nieuw in het leven geroepen. Alle voorzitters van de brancheverenigingen hebben hier zitting in, bovendien nemen de NRK-bestuurders eraan deel. Een- of tweemaal per jaar komen de voorzitters samen, waar de koers van de koepelorganisatie NRK, haar doelstellingen en de voortgang van activiteiten worden besproken.

In de vernieuwde NRK-organisatie is ook het Branche Coördinatoren Overleg (BCO) ingesteld. Aan het BCO nemen, onder leiding van de algemeen directeur, alle branchecoördinatoren en directeuren van de brancheverenigingen deel, evenals de directeur Beleid en Advies. Binnen het BCO wordt het NRK-beleid voorbereid en de deelnemers zorgen voor aansluiting van het beleid van de brancheverenigingen op het overkoepelende beleid en vice versa.

Binnen dit centrale overlegorgaan vindt bovendien afstemming plaats van de activiteiten binnen de gehele NRK-organisatie, zodat overlapping wordt voorkomen en kruisbestuiving bevordert.

Beleidsveld Business

In het kader van het beleidsveld Business signaleert de NRK economische en maatschappelijke ontwikkelingen om de leden te inspireren tot samenwerking, innovatie en duurzame producten. Activiteiten die daarbij horen, zijn lobby, het stimuleren van netwerken voor ontmoetingen en kennisuitwisseling en bijvoorbeeld ook het opstellen van een actieplan voor duurzaam inkopen. Bovendien maakt de NRK financiële ondersteuning toegankelijk voor haar achterban door de uitvoering van projecten als het Innovatieprestatiecontract (IPC).

De leden hebben gekozen voor een aangescherpte koepelorganisatie en herkenbare beleidsvelden met focus

Beleidsveld Milieu, arbo, stoffen en energie

De inspanning van de NRK op het beleidsveld Milieu, arbo, stoffen en energie heeft tot doel om realistische wet- en regelgeving op deze gebieden

te bevorderen. De koepelorganisatie ondersteunt de ledenbedrijven bovendien bij de invulling ervan.

De realisatie van de arbocatalogi was een goed voorbeeld van de samenwerking binnen de vernieuwde NRK. De NRK hield centraal de regie, zodat de opgedane ervaring in de ene arbocatalogus meegenomen werd naar een andere. Bovendien bewaakte de koepelorganisatie de uniformiteit in de arbo-catalogi. De brancheverenigingen droegen daarnaast zorg voor de inhoudelijke input en de werving van preventiemedewerkers voor de afstemmingsbijeenkomsten. Inmiddels liggen er arbocatalogi klaar ten behoeve van de sectoren: kunststofcomposieten, rubber, lijmen, voegen en kittens, zacht PVC, PU-schuim en thermoplasten.

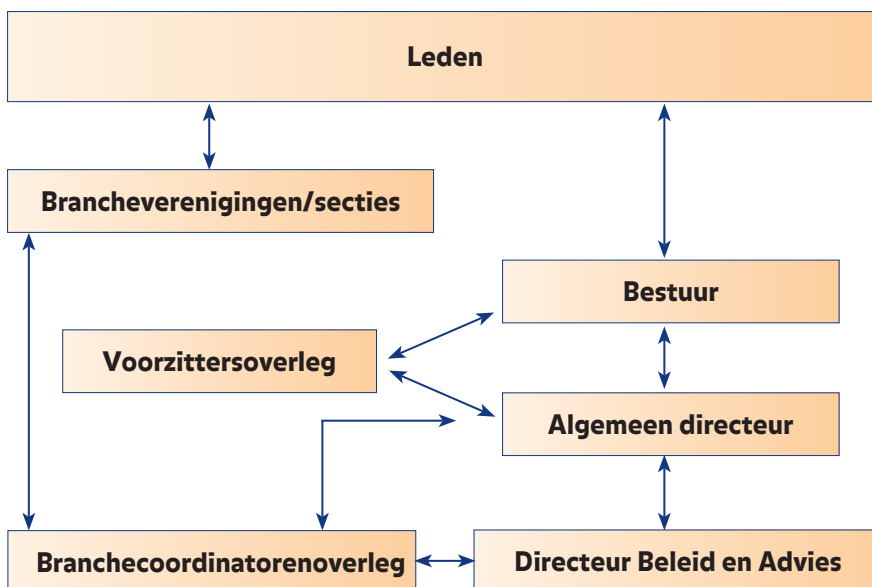
Beleidsveld Imago

Een positieve positionering van kunststof en rubber is belangrijk, zodat het beleidsveld Imago nieuw is opgenomen in het NRK-beleid. Doelstelling is om de positieve beeldvorming van zowel de kunststof- en rubberproducten als de betreffende industrietak te bevorderen. De NRK zal proactief voorlichting geven over de materialen en producten op basisscholen (hoogste klassen) en VMBO's (laagste klassen). Gedacht wordt aan het maken van een leskoffertje met voorbeeldproducten en een lesbrieff. Voor de ledenbedrijven maakt de NRK een voorlichtingspakket met een kant-en-klare presentatie over de (milieu)prestaties van rubber en kunststof en over de industrietak. Ledenbedrijven kunnen deze toolkit eenvoudig inzetten en medewerkers, klanten of relaties informeren.

Daarnaast voert de NRK een verbeteringslag door in haar communicatie naar potentiële leden, overheidsorganen, zusterorganisaties, pers etc. Doelstelling is om de koepelorganisatie NRK duidelijker neer te zetten als de spreekbuis voor de rubber- en kunststofindustrie.

Met de aanname van het NRK-beleidsplan op 15 juni 2010 hebben de leden gekozen voor een aangescherpte koepelorganisatie en herkenbare beleidsvelden met focus. De concretisering ervan is reeds ingezet; de vernieuwde NRK is uit de startblokken.

<<

Continuïteit basis voor stabiele groei

Kemeling Kunststoffen uit Naaldwijk is met recht een familiebedrijf. Sinds vader Dick Kemeling zich in 2007 heeft teruggetrokken uit het bedrijf, is de leiding volledig in handen van de broers Robert en Jan Willem. Met een duidelijke taakverdeling, een gedeelde toekomstvisie en de toevoeging van jeugdige gedrevenheid bouwen de broers verder aan een succesvol en innovatief bedrijf, waarbij het streven naar continuïteit al jaren resulteert in groei.

Dick Kemeling start in 1977 in een kleine kas met de productie van polyester-producten voor de tuinbouwsector en de carrosseriebouw. Ruim dertig jaar later is het bedrijf uitgegroeid tot een toonaangevende producent van onder andere tanks, grondputten, opvangbakken en mengbakken in alle vormen en maten, variërend van 50 tot 30.000 liter inhoud. In 1995 introduceert Kemeling als eerste in Zuid-Holland een innovatieve kunststoflastechniek, waarmee uit PE-plaatmateriaal producten worden gemaakt, zonder gebruik van een mal. "In ons streven naar continuïteit zijn wij in de markt aanwezig met een vast assortiment producten", aldus commercieel directeur Robert Kemeling. "Daarnaast zorgt het produceren op maat voor een continue stroom aan werk. Bedrijven komen met een probleem bij ons en wij bieden specialistische oplossingen. Wij zijn breed georiënteerd en bedienen veel klanten in verschillende branches. Door ons maatwerk blijft het bedrijf groeien en zie je eigenlijk dat werken aan de continuïteit zorgt voor een stabiele groei."

Succesfactoren

"Wij waarborgen de continuïteit niet alleen door het opbouwen van een vast klantenbestand, maar ook door te investeren in goed opgeleid personeel en nieuwe machines", vult technisch directeur Jan Willem Kemeling aan. "Vijftien jaar geleden heb ik de thermoplasttechniek samen met mijn vader ontwikkeld. We zijn ooit met een klein lasapparaat begonnen. Tegenwoordig kopen wij jaarlijks een aantal nieuwe machines die steeds beter en moderner zijn. Personeel wordt opgeleid om met

deze machines te werken en ook het verbeteren van de arbeidsomstandigheden in de werkplaats heeft continu onze aandacht. Dagelijks proberen wij het productieproces verder te verbeteren en testen wij nieuwe materialen en mogelijkheden. Op dit moment werken wij met een vrij jong team van 22 medewerkers. Met plannings-, voortgangs- en beoordelingsgesprekken volgen en stimuleren wij de ontwikkeling van onze mensen. De duurzame inzetbaarheid van personeel is een belangrijke basis voor continuïteit."

Externe coach

Aan de opvolging, nu drie jaar geleden, is een heel traject voorafgegaan. "In 2000 stond mijn vader op het punt het bedrijf uit te breiden met een nieuw pand", vertelt Robert. "Dat had hij niet gedaan, als wij het bedrijf niet wilden voortzetten. Wij werkten allebei al in het bedrijf maar zijn vanaf dat moment met de hulp van een externe coach een traject gestart voor de uiteindelijke bedrijfsovername. Dat heeft zeven jaar geduurd. Jaren waarin Jan Willem en ik met mijn vader hebben meegelopen

Robert en Jan Willem Kemeling, Kemeling Kunststoffen B.V.

en het bedrijf in al z'n facetten hebben leren kennen. Ook onze samenwerking heeft veel aandacht gekregen. Wij kennen elkaars sterke en zwakke kanten, delen dezelfde visie en de duidelijke taakverdeling werkt heel goed. Jan Willem is verantwoordelijk voor de productie, techniek en het personeel. Zelf richt ik mij op de verkoop en de algemene zaken. In 2007 heeft mijn vader afscheid genomen en hij bemoeit zich ook niet meer met het bedrijf. Jan Willem en ik zijn samen aandeelhouder van Kemeling Kunststoffen en dat gaat erg goed." <<

Enkele conclusies uit het onderzoeksrapport 'Family Business in the Netherlands. Characteristics and success factors' van het Nyenrode Center for Entrepreneurship:

- Familiebedrijven zijn minder gericht op groei dan niet-familiebedrijven. Continuïteit geldt bij familiebedrijven als een belangrijke doelstelling.
- 73% van alle familiebedrijven is van de eerste generatie; 16% is in handen van de tweede generatie.
- 89% van de familiebedrijven heeft één of twee eigenaren, tegenover 62% bij overige bedrijven.
- Ondernemerschap bij familiebedrijven is vaak erg creatief en innovatief, waarbij vernieuwingen snel worden doorgevoerd.

MKB Doe MEE resulteert in positieve spin-off

Aandacht voor duurzaamheid schept kansen. Steeds meer ondernemers zijn zich daarvan bewust en zien hierin de sleutel naar economisch voordeel. Het project 'Duurzaam innoveren, doe MEE' is een initiatief van VROM en Syntens om het midden- en kleinbedrijf beter, eerder en sneller duurzaam te laten innoveren. 99 NRK-leden zoals Lankhorst Recycling en Rubber Resources namen aan het project deel.

MEE staat voor Milieu-uitstoot, Energiebesparing en Economisch voordeel. De belangrijkste doelstelling van het proefproject was om het midden- en kleinbedrijf aan te zetten tot de toepassing van technologie en kennis op het gebied van duurzame innovatie en het initiëren van milieu- en energiebesparingen. Het project is inmiddels afgerond, ervaringen worden gedeeld.

DQS en DIAP

Syntens heeft circa 300 bedrijven benaderd, waarvan 99 bedrijven afkomstig uit de rubber- en kunststofindustrie. Ze zijn ondersteund met de Duurzame Quick Scan (DQS) die ondernemers zelf kunnen invullen en het Duurzaam Innovatie ActiePlan (DIAP) waarbij Syntens persoonlijk advies gaf. Dit uitgebreide adviestraject is uitgevoerd bij zestien NRK-bedrijven, waaronder Lankhorst Recycling en Rubber Resources. Daarnaast hebben 42 lidbedrijven zelf de DQS ingevuld.

Lankhorst Recycling

Lankhorst Recycling uit Sneek ontwerpt en produceert producten op basis van gerecycleerde kunststof. Het bedrijf heeft grote ambities op het gebied van duurzaamheid en is ervan overtuigd dat haar producten goed scoren op dat front. Lankhorst was op zoek naar een onafhankelijke onderbouwing op basis van breed erkende methoden om klanten en relaties de duurzaamheid van zijn producten te tonen. Op basis van de DIAP heeft Syntens het bedrijf vertrouwd gemaakt met het LCA-denken (levenscyclusanalyse) en Environmental Product Declarations (EPD). Een extern bedrijf leidt de medewerkers inmiddels op om producten op basis van deze methodieken te kunnen beoordelen.

Rubber Resources

Rubber Resources uit Maastricht houdt zich bezig met het recyclen van rubber. Jaarlijks wordt er 30.000 ton afval omgezet in 30.000 ton bruikbaar eindproduct. De duurzaamheidsambities van Rubber Resources reiken verder dan de geldende NEN-eisen en convenanten. In het kader van MKB Doe MEE is daarom de hele bedrijfsvoering doorgelicht met de DQS en de DIAP-scan, wat heeft geresulteerd in drie strategische punten. Het transport wordt gescreend op efficiencyverbetering om de CO₂-uitstoot en de transportkosten te verminderen. Rubber Resources onderzoekt ook het nog 'groener' worden van producten en de mogelijkheid om zijn duurzaamheidsimago beter te vermarkten. Externe partijen helpen het bedrijf bij het uitvoeren van de transportscan en de strategiescan.

Geslaagd project

Murk de Roos, Beleidscoördinator MVO bij het ministerie van VROM is enthousiast over de behaalde resultaten. "Het proefproject MKB Doe MEE is een succes gebleken. De gehanteerde werkwijze met de speciaal door Syntens ontwikkelde instrumenten DQS en DIAP heeft zijn nut bewezen. Het heeft bedrijven duidelijk gemaakt waar specifieke kansen en mogelijkheden liggen voor duurzaam innoveren. Ik doel dan met name op het gebied van producten en diensten, technologie en ICT, markt en marketing en organisatie en processen. Inmiddels staan bij Syntens 125 adviseurs klaar om ondernemers specifiek op deze terreinen te adviseren. Ik hoop in elk geval dat Lankhorst Recycling en Rubber Resources binnen de rubber- en kunststofindustrie als voorbeeld dienen. Dat deze bedrijven navol-

Lankhorst Recycling-medewerkers zijn vertrouwd gemaakt met LCA-denken en Environmental Product Declarations (EPD)

Rubber Resources heeft vergaande duurzaamheidsambities, waaraan het MKB Doe Mee programma een extra impuls gaf

ging krijgen van andere ondernemers die nieuwe ideeën over duurzaam innoveren willen opdoen en deze ook willen omzetten in concrete resultaten. Dat gaat de bedrijven ongetwijfeld financieel-economische voordelen bieden en het bevordert bovendien de duurzame ontwikkeling in zijn algemeenheid", aldus De Roos.

(bronvermelding: eindrapportage EIM en rapportage MKB Doe MEE van Syntens) <<

Activiteiten uit NRK

- 29-09 Master Class CLP
- 29-09 PVT Happy Hour op Kunststofbeurs
- 29-09 NRK Nominaties PRIMA Ondernemen
- 01-10 NRK Golfdag
- 16-11 ALV NRK
- 18-11 VMK-seminar

NRK-Golfdag

Op vrijdag 1 oktober 2010 is het weer zover, de NRK-Golfdag van de rubber-, lijm- en kunststofindustrie. De grote belangstelling, de informele opzet en de sfeervolle entourage vormen samen de succesfactoren van deze jaarlijkse dag. De NRK organiseert de golfdag dit jaar in de Golf- en Businessclub De Scherpenbergh van Lieren. Ervaren golfers spelen er een toernooi op de wedstrijdbaan. Belangstellenden met weinig of geen golfervaring nemen deel aan de clinic. Bij deelname wordt een vergoeding gevraagd van 120 euro per persoon (excl. BTW). Dit bedrag is inclusief het golfen of de clinic, lunch en diner. Informatie: rhijnsburger@nrk.nl of kijk op www.nrk.nl

Arbocatalogi gaan online

De arbocatalogi voor de sectoren thermoplasten, rubber, composiet, polyurethaanschuim, zacht PVC en lijmen/kitten, zijn gereed. Momenteel wordt de inhoud toegankelijk gemaakt via internet. Op 1 januari 2011 moet de website met informatie van alle zes arbocatalogi in de lucht zijn. De arbocatalogi bieden werkgevers en werknemers concrete handvatten om de arbeidsomstandigheden in hun bedrijf op peil te houden of te verbeteren. Per branche zijn in de arbocatalogi 'goede praktijken' vastgesteld op het gebied van arbeidsveiligheid, die de Arbeidsinspectie als leidraad hanteert bij haar bedrijfsbezoeken. De arbocatalogi vervangen overigens niet de RI&E (risico-inventarisatie & -evaluatie), maar sluiten erop aan. In de arbocatalogi staan de branche-eigen processen centraal en in de RI&E de bedrijfs-specifieke processen. De NRK werkt momenteel met partners aan een update van de online RI&E. Info: Erik de Ruijter, tel. 070 444 0671

Meer markt, minder regels

"Als NRK-bestuur stellen wij ondernemerschap centraal," sprak Joan Hanegraaf tijdens het lezingengedeelte van de NRK-Ledenvergadering. Ondernemerschap vormde ook de rode draad in zijn overleg met EZ-minister Van der Hoeven.

De producten van de NRK-achterban dragen bij aan welvaart, welzijn en comfort. De industrietak heeft bovendien een goed milieuprofiel; de producten dragen bij aan een duurzame maatschappij. "De langere termijn zie ik dan ook positief, mits wij onze dynamiek en innovatieve kracht behouden. Ja, zelfs vergroten. Dat is onze opdracht als ondernemers", sprak Joan Hanegraaf op de NRK-Ledenvergadering van 15 juni 2010. NRK en brancheverenigingen ondersteunen de bedrijven en komen op voor de belangen van hun achterban. Er is volop werk aan de winkel. "Sinds 2008 is het alle hens aan dek", vervolgt Hanegraaf. "We hebben afhan-

kelijk van de sector dramatische omzettingen meegemaakt tot 40 procent en meer. Kostenbesparingen, werktijdvermindering, ontslagen, minder investeringen en faillissementen zijn het gevolg. Ook dit jaar is heel lastig. Terwijl de economie en ook onze markten zich voorzichtig herstellen, zien wij felle concurrentie, twijfelende klanten, meer eisen als het gaat om kwaliteit, meer aandacht voor duurzaamheid en - voor ons cruciaal - stijgende grondstofprijzen, die niet of nauwelijks door te berekenen zijn. Bedrijven worden zelfs geconfronteerd met force majeure bij leveranciers, waardoor enkele collega's op hun beurt hun klanten niet op tijd kunnen leveren."

Dat er sprake is van tegenwind onderschreef Paul Hulshof (directeur van DPI B.V.) die aansluitend sprak over zijn ervaringen in deze crisistijden. De titel van zijn betoog: Demarreren bij tegenwind. <<

Demarreren bij tegenwind is Paul Hulshofs (DPI B.V.) insteek in deze crisistijden

Overleg EZ-minister Van der Hoeven

Ondernemers uit de rubber- en kunststofindustrie en vertegenwoordigers van multinationals uit de chemie kwamen op 28 april 2010 bijeen voor het overleg met EZ-minister Maria van der Hoeven. NRK-voorzitter Joan Hanegraaf heeft de minister gewezen op zaken die het ondernemen lastig maken. Een voorbeeld hiervan zijn de energiekosten die in Nederland extreem hoog blijken te zijn ten opzichte van de rest van de wereld (onderzoek Nyenrode). Voor MKB-bedrijven, de NRK-achterban, is verplaatsing van de bedrijven vaak geen optie. Dat betekent echter dat er voor ondernemers geen gelijk Europees speelveld is. De minister heeft dit opgepikt en een extra milieubelasting lijkt van tafel. Een ander voorbeeld is de verpakkingenbelasting: het is een administratief gedrocht, arbitrair, concurrentievervalsend en mist milieudoelstellingen. Hanegraaf heeft (wederom) gepleit voor omvorming c.q. afschaffing ervan.

In het gesprek vormde vermindering van de regeldruk de rode draad. De overheid moet meer servicegericht opereren en heeft ook een brengplicht als het gaat om relevante wet- en regelgeving.

REACH: onzekere tijd voor NRK-leden breekt aan

Met nog een paar maanden te gaan voor de eerste registratiedeadline, wordt het spannend voor 'downstream users'. Zullen de stoffen geregistreerd gaan worden en wordt hun gebruik meegenomen? Deskundigen en NRK-leden spraken over de laatste ontwikkelingen op de 7e NRK REACH-bijeenkomst van 4 juni.

Walter Claes (EuPC) beet het spits af en legde uit waar 'downstream users' op de site van de ECHA (European Chemical Agency) kunnen vinden welke stoffen waarschijnlijk geregistreerd gaan worden. Aan de hand van het gevaar van de stoffen en de tonnages kunnen 'downstream users' inschatten welke stoffen niet geregistreerd gaan worden, maar dat wel zouden moeten voor de deadline van 30 november 2010.

De NRK adviseert haar leden na te gaan of er stoffen zijn, die het gevaar lopen dat ze na 1 december 2010 niet meer verkrijgbaar zijn. De NRK-leden kunnen, met deze ECHA-lijst, hun leveranciers vragen of de stof gevaar loopt om van de markt gehaald te worden. Worden er problemen verwacht, dan is het advies dit te melden bij ECHA.

Walter Claes legde uit dat - alhoewel er wel steeds meer stoffen op de kandidatenlijst komen - de autorisatielijst nog steeds leeg is. Dit betekent dat er nog steeds geen stoffen verboden zijn en dat voor de stoffen die op de kandidatenlijst staan, informatie doorgegeven moet worden in de keten als de concentratie van de stoffen in de producten groter is dan 0,1.

Mengsels

Vervolgens sprak Walter Claes over de Classification, Labelling and Packaging (CLP) ook wel EU-GHS genoemd. In

de CLP staat beschreven dat stoffen die per 1 december 2010 op de markt zijn, voor 3 januari 2011 genotificeerd moeten worden. Dat betekent dat de classificatie van een stof bij ECHA moet worden aangemeld. Voor producenten van artikelen zal dit niet zo'n grote invloed hebben als voor producenten van mengsels zoals lijmen, kitten en granaat. Voor recyclers en importeurs van gevaarlijke mengsels zal dit nog een klus worden. Op 29 september 2010 organiseert de NRK daarom een workshop speciaal voor deze bedrijven. Walter Claes kan NRK-leden, indien nodig, begeleiden bij de notificatie.

Contact met leveranciers

Harold Gankema (Hogeschool Windesheim) gaf een samenvatting van waarden onwaarheden van enkele additieven die gebruikt worden in de polymeerindustrie, zoals bisphenol A en ftalaten. Albert Hollander van TNO Kwaliteit van Leven vertelde over de blootstellings-scenario's in de nieuwe eSDS (extendedSDS). Komt het gebruik niet overeen met het geregistreerde gebruik, dan is het raadzaam proactief te communiceren met de leveranciers en het kort te sluiten.

Informatie: NRK, Jolanda Neeft (neeft@nrk.nl) of Erik de Ruijter (deruijter@nrk.nl). <<

'Downstream users' kunnen aan de hand van het gevaar van de stoffen en de tonnages inschatten welke stoffen niet geregistreerd gaan worden, maar dat wel zouden moeten voor de deadline van 30 november 2010

Nominaties PRIMA Ondernemen Award

NRK-voorzitter Joan Hanegraaf maakt op 29 september 2010 de negen nominaties bekend van de PRIMA Ondernemen Award 2010-2011. Aan het eind van de eerste beursdag vindt om 16.00 uur namelijk de uitreiking plaats in de Baroniezaal van Kunststoffen 2010 in Veldhoven. Alle deelnemers aan de PRIMA Ondernemen Award zijn uitgenodigd, evenals betrokken relaties. Ook beursbezoekers en standhouders kunnen de informele uitreiking bijwonen.

Aanmoedigingsprijzen

Begin september hebben drie regionale jury's de deelnemende bedrijven beoordeeld aan de hand van de studentenrapportages. Elke jury mocht drie bedrijven nomineren. De in totaal negen genomineerde bedrijven kunnen meedingen naar de hoofdprijs, de PRIMA Ondernemen Award. Naast de nominaties wordt deze keer per regio ook een aanmoedigingsprijs uitgereikt aan een bedrijf met groeiend MVO-bewustzijn (maatschappelijk verantwoord ondernemen).

De negen genomineerde bedrijven worden na september onderworpen aan het diepte-interview op basis waarvan de uiteindelijke prijswinnaars worden geselecteerd. Net als voorgaande keren verzorgt MVO-specialist Hilke Bos-Brouwers, verbonden aan de WUR in Wageningen, de interviews. De landelijke jury evalueert vervolgens de uitkomsten en komt op grond daarvan tot de drie prijswinnaars voor goud, zilver en brons. De prijsuitreiking van de hoofdprijzen vindt plaats tijdens de NRK Nieuwjaarsbijeenkomst op 19 januari 2011.

Partners

De PRIMA Ondernemen Award is een initiatief van de NRK en wordt ondersteund door de partners ABN AMRO en Berenschot. De NRK organiseert de award iedere twee jaar.

Informatie: Yolanda Boeters, boeters@nrk.nl.

Activiteitenbesluit

“Het kabinetsbeleid van Balkenende II is minder regels en minder lasten, en liever algemene regels in plaats van vergunningen. Voordeel van dit laatste is dat er een gelijke regeling geldt voor vergelijkbare gevallen en bovendien wordt lastenverlichting gerealiseerd.”
Dorothe Albers (projectleider Activiteitenbesluit bij VROM) sprak tijdens NRK's Ledenvergadering van 15 juni 2010 over het Activiteitenbesluit. De volledige, officiële benaming is Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer. “Het Activiteitenbesluit is op 1 januari 2008 in werking getreden en per 1 januari 2010 is de reikwijdte ervan uitgebreid met als gevolg dat 40.000 vergunningplichtige bedrijven extra er onder vallen.”

Vergunningplicht of niet

Het Activiteitenbesluit slaat op alle ‘Wet milieubeheer’-bedrijven, tenzij ze zijn uitgezonderd. “Op 1 januari 2011 gaat de tweede fase van de tweede tranche in werking”, sprak Albers. “Voor uw branche betekent het dat kunststofrecyclers, spuitgieters en extrudeurs over gaan naar het Activiteitenbesluit. Een jaar later gaan de complexere bedrijven van uw sector over.” Een paar specifieke groepen bedrijven zijn hiervan uitgezonderd. Bij de totstandkoming van de voorschriften voor kunststofrecyclers, spuitgieters en extrudeurs is nauw samengewerkt met de NRK en betrokken brancheverenigingen. In dit kader is op 23 maart 2010 een Verificatiebijeenkomst gehouden met acht kunststofverwerkers.

Internetmodule

VROM heeft een internetmodule (<http://aim.vrom.nl>) ontwikkeld die bedrijven een overzicht op maat biedt van regels uit het Activiteitenbesluit. Voor de milieueisen op het proces is de website nog niet geschikt. Tot januari 2011 moeten bedrijven daarvoor het werkboek IMT blijven gebruiken, te benaderen via de NRK-website. Grote verschillen tussen het werkboek en het Activiteitenbesluit zijn er overigens niet. VROM en de NRK werken momenteel aan een publicatie en zullen de bedrijven eind dit jaar uitgebreid informeren over de overgang. Info: Erik de Ruijter, deruijter@nrk.nl.

EPS veroorzaakt geen brand

Stybenex heeft haar website vernieuwd en bracht onlangs eveneens een factsheet uit over casuïstiek van branden. Deze factsheet ‘Statistiek en Casuïstiek’ is een must voor iedereen die zich met brandveiligheid bezighoudt en bewijst de brandveiligheid met EPS-isolatie op basis van feiten. In de zomermaanden vond bij Stybenex tevens een directiewisseling plaats.

Hans Tepper was twintig jaar als directeur het gezicht van Stybenex

Stybenex liet over een periode van 5 jaar door TNO en BDA circa 50 grote branden analyseren. De conclusie: EPS veroorzaakt geen brand en EPS draagt niet bij tot de ontwikkeling van brand. Compartimentering is de sleutel tot een beperking van de branduitbreiding, naast een adequate repressie. Stybenex deed ook mee aan het VROM/TNO project ‘Leren van Praktijkbranden’, waarin dezelfde conclusies werden getrokken.

Op de vernieuwde website wordt eveneens aandacht besteed aan ketenbeheer en recycling, duurzaam inkopen en technische gegevens. Alle brochures en achterliggende rapporten zijn vanaf de website te downloaden. Kijk voor meer informatie op www.stybenex.nl.

Markt taai voor EPS-industrie

De crisis in de bouw is ook de EPS-branche niet ongemerkt voorbij gegaan, stelt Stybenex. Toch heeft de branche haar marktaandeel weten te behouden. Bepaalde marktsegmenten behielden zelfs een kleine groei. Vooral van de isolatie en renovatie van de bestaande

Benedikt van Roosmalen, nieuwe directeur Stybenex

gebouwen voorraad verwacht de sector nog enige groei. Naast de sterke volumeteruggang in de bouw, stegen de grondstofprijzen voor EPS de afgelopen periode fors. Bovendien kon een aantal projecten maar moeizaam worden uitgeleverd omdat de grondstoffabrikanten van EPS moeilijk aan de vraag konden voldoen. De oorzaak moet vermoedelijk worden gezocht in het aantrekkende herstel in de omliggende landen.

Nieuwe directeur voor Stybenex

Stybenex heeft per 1 mei een nieuwe directeur benoemd. Na precies twintig jaar maakte ir. Hans Tepper afgelopen zomer gebruik van het prepensioen. Tepper blijft betrokken bij enkele onderwerpen en zorgt daarmee voor een goede overdracht naar zijn opvolger ing. Benedikt van Roosmalen MBA (48). Van Roosmalen heeft uitgebreide ervaring in de betonmortel- en prefabbeton-industrie opgedaan. Hij was al eerder directeur van een brancheorganisatie in de toeleveringsindustrie. <<

VMK-themabijeenkomst over voedselveiligheid

Op de VMK-themabijeenkomst over voedselveiligheid waren alle producenten in de keten aanwezig: van grondstofproducent tot voedselverpakker. Naast deelnemers uit de kunststofhoek, waren ook de lijm- en rubberbranche vertegenwoordigd.

Tijdens de bijeenkomst gaf Kris Callaert van TechniPlast Projects een overzicht van de Europese wetgeving voor voedselcontactmaterialen. Dat communicatie het sleutelwoord tot succes blijkt te zijn bij een succesvolle implementatie van de voedselcontactwetgeving, bewees Rien Habraken van Friesland Campina Consumer Products. Niet alle schakels in de keten zijn hiervan voldoende bewust, aldus Habraken.

Geen regelgeving inkten

Chris Middelburg van Sun Chemicals informeerde de aanwezige gebruikers van drukinkten over aspecten waar zij op moeten letten. Bij gebrek aan regelgeving op dit gebied wordt er veel

gevraagd van de kennis van verwerkers van drukinkten. De grote vraag: Hoe kan de veiligheid van bedrukte voedselcontactmaterialen worden bewezen als er een gebrek is aan regelgeving? Chris Middelburg gaf enkele tips. Helaas blijken er voor het bedrukken van PE-folie zonder functionele barrière weinig geschikte inkten verkrijgbaar te zijn.

Verantwoordelijkheid in de keten

De voordracht van Jolanda Neeft (VMK) had als thema de voorbeeld-Verklaring van Overeenstemming, oftewel de Declaration of Compliance (DoC). Neeft zette de verschillende verantwoordelijkheden in de keten op een rijtje voor de diverse schakels. Het blijkt onmogelijk een DoC te ontwerpen die zowel de compounder als de verwerker kan gebruiken. Iedere schakel in de keten is gebaat bij maatwerk. Neeft wees verwerkers erop dat zij weten wát ze precies ondertekenen, om grote claims te voorkomen als het verderop in de keten fout gaat. <<

NRK en DPI Value Centre werken samen om bedrijven in de rubber- en kunststof-industrie te ondersteunen met innovatie. Onderstaande berichten komen voort uit deze samenwerking.

Duurzame product-innovaties in de etalage

Het International Centre for Sustainable Excellence (ICSE) in Eindhoven biedt NRK-leden de gelegenheid van 1 oktober tot 1 november 2010 gratis hun innovatieve producten ten toon te stellen. Belangrijk is dat het product ook een oplossing biedt voor de toenemende schaarste aan grondstoffen.

Expositie

Het ICSE werkt nauw samen met DPI Value Centre, dat er ook zelf een expositie heeft. De ICSE biedt ledenbedrijven van de NRK nu de kans om producten met materiaalinnovatie aan een groot publiek te tonen. In de expositiemaand vindt ook de Dutch Design Week plaats, een evenement dat altijd veel bezoekers trekt van over de hele wereld. Bij het ICSE vinden tijdens de Dutch Design Week veel activiteiten plaats waaronder workshops, presentaties, seminars en netwerkbijeenkomsten. Er worden dan ook duizenden bezoekers verwacht in het centrum.

Pilot voor NRK-leden

Innovatieve producten die tevens een antwoord bieden op de toenemende schaarste aan grondstoffen krijgen de ruimte gratis aangeboden. Het aanbod aan NRK-leden is een pilot, zodat deelnemers kunnen bepalen of de expositie hun meerwaarde biedt en of ze permanent op de expositie willen staan. Deelname aan deze pilot betekent bovendien dat bedrijven als experts op hun terrein kennis willen delen binnen het netwerk van ICSE.

Informatie: DPI Value Centre, Judith Tesser, j.tesser@dpivaluecentre.nl.

Contact met levensmiddelen

Bedrijven die verpakkingsmateriaal en/of gebruiksartikelen leveren die in aanraking komen met levensmiddelen of daarvoor zijn bestemd, moeten een Verklaring van Overeenstemming verstrekken. In het Engels wordt het vaak aangeduid als Declaration of Compliance, kortweg DoC. De VMK heeft samen met Plastics-Europe Nederland een voorbeeld-Verklaring van Overeenstemming opgesteld en deze afgestemd met de Federatie Nederlandse Levensmiddelenindustrie (FNLI). De voorbeeld-Verklaring behandelt de relevante onderdelen van de Europese (Kaderverordening 1935/2004/EC en Kunststof Richtlijn 2002/72/EC) en nationale (Warenwet) wetgeving. Ter toelichting op die Verklaring van Overeenstemming heeft de VMK een toelichtende folder gemaakt. In de folder staat omschreven waarvoor de DoC dient, wie de DoC moet aanleve-

ren en hoe deze eruit ziet. De folder biedt verwerkers bovendien een duidelijke uitleg van de diverse hoofdstukken van de DoC. Aanvragen DoC en toelichtende folder: vmk@nrk.nl. <<

De NRK is - als koepelorganisatie voor de rubber-, lijm- en kunststofindustrie - actief op de beleidsvelden:

1. Business (incl. innovatie & technologie)
2. Milieu, arbo, stoffen en energie
3. Imago.

Nieuwe ontwikkelingen en nuttige feiten leest u in NRK Network; het laatste nieuws vindt u op www.nrk.nl.

Business incl. Innovatie & Technologie

www.nrk.nl/web/thema's

Grondstofprijzen over hoogste punt heen

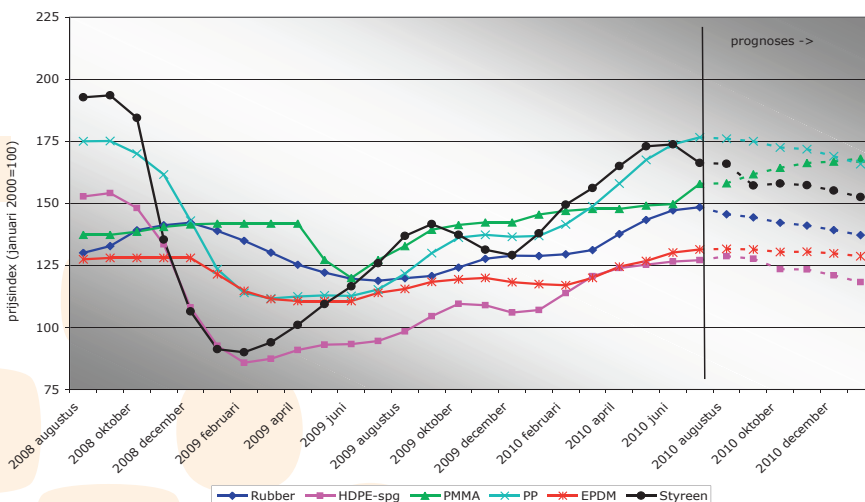
De Nederlandse economie beleefde een mooi tweede kwartaal met een groei van 2,1 procent ten opzichte van het tweede kwartaal van 2009.

De groei vond zijn basis in de stijgende export: Met de Duitse maakindustrie als trekker, zat ook de Nederlandse maakindustrie in de lift. Aangezien de Nederlandse rubber- en kunststofindustrie een belangrijk deel van haar klanten in Duitsland heeft, zag de industrietak de omzet toenemen. Het nationale beeld was minder positief. De bouw, en met name de woning- en kantorenbouw, bleef zuchten onder grote vraaguitval. Ook de toeleveranciers van kunststofbouwproducten voelden het aan den lijve.

In het door EIM en NRK gemaakte voorspelmodel van grondstofprijzen, was de verwachting dat de prijzen van grondstoffen redelijk stabiel blijven tot januari 2011. Elmer van Luijk, al jaren verantwoordelijk voor de inkoop van grondstoffen bij Flevo Rubber Compounding, zoomt in op de rubbergrondstoffen. Het bedrijf levert rubberverwerkende bedrijven compounds, zowel standaardgrades als op klantrecept. Voor Flevo Rubber Compounding heeft het voorspelmodel toegevoegde waarde als hulp bij het nemen van strategische beslissingen op inkoop. Van Luijk constateert dat de beschikbaarheid van polymeren, met name EPDM en NBR, slecht is. Hierdoor heeft zich een opwaartse prijsdruk ontwikkeld, gebaseerd op vraag en aanbod en niet op grondstofprijzontwikkeling. Ook geven producenten lange levertijden af en eisen lange inkoopvoorspellingen van hun klanten. Van Luijk had gehoopt dat tijdens de

vakantieperiode de voorraden zouden worden opgebouwd. Door de aanhoudende hoge vraag is dat niet gebeurd. Zijn verwachting is dat het hoge prijs

niveau een negatief effect zal hebben op marges van rubberfabrikanten. Deelnemen aan het voorspelmodel? Mail Erik de Ruijter, deruijter@nrk.nl

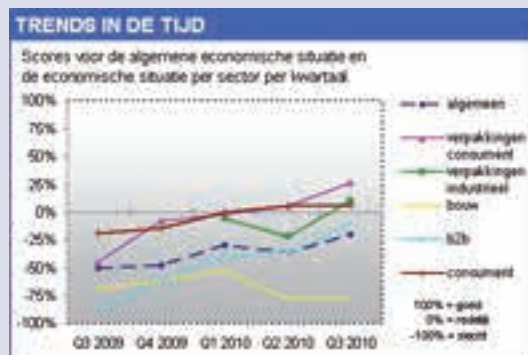
NRK Markt/trend-enquête

De NRK Markt/trend-enquête onder ca. 100 bedrijven geeft een iets positiever beeld over de algemene ontwikkeling in het derde kwartaal dan het vorige kwartaal. Het herstel zet door, maar blijft erg broos. De bouwsector is de negatieve uitzondering. Hier blijven alle signalen op rood staan, alhoewel men nu ook in deze sector een positieve prijsontwikkeling verwacht.

Bij de andere sectoren zijn de omzetverwachtingen, de prijsontwikkelingen en de exportsituatie over het algemeen positief. Daarnaast verwacht men een iets gematigder stijging van de prijzen van grondstoffen. Ondanks deze ontwikkelingen blijft de winstverwachting onder druk staan. Informatie: Martin van Dord, vandord@nrk.nl.

Resultaten van de enquête over het tweede kwartaal 2010

Vooruitzichten vanaf de start van de NRK Markt/trend-enquête

Haal innovatie weg bij politiek

Werkgevers en kennisinstellingen moeten zelf beleid kunnen bepalen voor innovatie op de lange termijn. De politiek is daarvoor niet geschikt. Dat vinden vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, de universiteiten en kennisinstellingen in Nederland. De innovatiebudgetten worden nu te versnipperd vanuit de diverse ministeries verdeeld en dat kan beter. Voorstel is om een kennis- en innovatieraad in te stellen met daarin topmensen van bedrijven en kennisinstellingen. De raad moet het kabinet zwaarwegende adviezen kunnen geven over de besteding van overheidsgeld en doet dat op basis van een langetermijnagenda en niet – zoals nu gebeurt – op basis van een financieringsprogramma van slechts vier jaar.

Diensteninnovatiemodel voor MKB

Syntens introduceerde eind juni het Diensteninnovatie-model voor productiebedrijven in het MKB. Het model is een praktisch hulpmiddel voor ondernemers om kansen op het gebied van diensten te ontdekken en te ontwikkelen. Zij worstelen volgens Syntens vaak met vragen over diensteninnovatie: wat leveren nieuwe diensten of combinaties van producten en diensten mijn klanten en mijn bedrijf op? Hoe ontwerp ik een dienst? De logische stappen van het Diensteninnovatiemodel helpen ondernemers antwoord op deze vragen te krijgen en kansen te zien.

Duurzame innovatieprocessen

Met haar promotieonderzoek heeft Hilke Bos-Brouwers inzicht willen krijgen in de interne en externe factoren die van invloed zijn op duurzame innovatieprocessen in het Nederlandse midden- en kleinbedrijf. Ze heeft daarvoor onderzoek gedaan in de rubber- en kunststofindustrie, bouw, installatiesector en grafimedia-sector. Hilke Bos concludeert dat slechts zeven factoren significant bijdragen aan duurzame innovatieprocessen binnen het MKB. Op volgorde van bijdragende proportie is dat: plicht, getraind personeel, toeleveranciers, brancheorganisaties, formalisatiegraad, klanten, nationale overheid. Hilke Bos-Brouwers verdedigde haar proefschrift op 8 september in Amsterdam.

Acquisitie-unit rubber en kunststof

Het ministerie van EZ heeft besloten tot de oprichting van een strategische acquisitie unit met twee pilotsectoren: chemie en food & nutrition. De unit heeft als doel om in nauwe samenwerking met het Nederlandse bedrijfsleven buitenlandse bedrijven te benaderen en buitenlandse investeringen in de chemie, inclusief de rubber- en kunststofindustrie, in Nederland te laten landen. Het team bestaat uit een viertal mensen, waaronder Rein Coster (gedetacheerd vanuit de VNCI) en Ed Flohr, oud-NRK-bestuurder en voormalig directeur van Lankhorst Recycling. Neem geheel vrijblijvend contact met ze op om te praten over de aanpak of over concrete kunststof- en rubberbedrijven die in Nederland willen investeren. Informatie: Ed Flohr, 06 51188155

Kunststof riem vervangt ketting

Waarom de traditionele fietsketting niet vervangen door een kunststofriem? Fietsenbouwer Robbert Rutgrink, maker van de Santos-fietsen, gebruikt een versmalde aandrijfriem van een Harley Davidson. In het rubber zitten carbonraden. De riem is volgens hem sterker dan de ketting, roest niet en blijft zelfs op een modderig parcours soepel. Een nadeel: de riem functioneert niet met een derailleur.

Nieuwe LCA-studie rEPS

Nieuwe ontwikkelingen op het gebied van EPS zijn debet aan deze veroudering. Zo zijn er nieuwe gegevens van procesvoering bij de EPS-productie en is er een nieuw product ontwikkeld genaamd GEOBLOCK waarin gerecycled EPS (R-EPS) is opgenomen. In de studie is de milieupresentatie van GEOBLOCK als ophoogmateriaal vergeleken met het gebruik van zand als ophoogmateriaal. Opdrachtgever van de studie is het ministerie van VROM, ondersteund door Agentschap NL.

Milieu, arbo, stoffen en energie

www.nrk.nl/web/thema's

Energiezuinige verlichting in 5 minuten

Op www.energiecentrum.nl ontdekken ondernemers binnen vijf minuten hoe ze maximaal kunnen besparen op

verlichting. Door het invullen van de digitale verlichtingsscan krijgen ze een beeld van de besparingsmogelijkheden, investeringen en terugverdientijden, kortom van het rendement. Gebleken is dat ondernemers meer dan 40 procent kunnen besparen op verlichtingskosten. De NRK start ook een gebruikersgroep verlichting. Deelname is nog mogelijk. Info: Erik de Ruijter, deruijter@nrk.nl.

Wabo versimpelt aanvraag

Met de invoering van de Wabo op 1 oktober 2010 behoort de bouwvergunning tot het verleden. Vijfentwintig vergunningstelsels zijn geïntegreerd in één wet: de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Eerder was gepland de Wabo op 1 juli 2010 in te voeren maar dat was voor de gemeenten niet haalbaar en het Omgevingsloket Online (OLO) functioneerde nog niet optimaal. Cruciaal voor het slagen van een Wabo-aanvraag is de grondige voorbereiding. De aanvraag moet uiterst concreet aangeven wat wordt beoogd en de aanvraag moet met de vergunningverstrekker zijn doorgesproken. Dit laatste is relevant omdat de aanvrager dan weet hoe het plan het best kan worden gerealiseerd en de vergunningverstrekker kan dan kenbaar maken welke andere vergunningen nog nodig zijn.

Investeringen in energie-efficiency

De industrie heeft in 2009 het meest geïnvesteerd in energie-efficiency: 186 miljoen euro. In 2008 was dit nog 338 miljoen euro. Dat staat in het Jaarverslag Energie-Investeringsaftrek 2009 van Agentschap NL. De grootste investeringen vonden plaats in Zuid-Holland, Noord-Brabant en Noord-Holland. Geïnvesteerd werd er vooral in de chemische industrie, aardolieverwerkende industrie en voedingsindustrie. De top vijf van duurzame energietechnieken waren: windturbines, warmte- of koudeopslag in de bodem, fotovoltaïsche zonne-energie, warmtekracht gestookt met biomassa en aardwarmtewinning.

Vuurlastberekening kunststof

Op de vraag hoe onnodige nalevingskosten kunnen worden voorkomen, geeft Karla Peijs (commissaris van de koning in Zeeland) als voorbeeld de wetgeving voor brandveiligheid van de opslag van kunststof. Die wetgeving

is in het verleden tot stand gekomen zonder de kunststofindustrie. De vuurlastberekening voor opgerold kunststof werd daardoor gelijk aan die voor losse kunststofbladen. Ten onrechte: kunststof op rollen brandt immers veel minder snel. Ondernemers zijn dus jarenlang geconfronteerd met onnodige nalevingskosten, aldus Peijs. Daar komt binnenkort een einde aan; de regels worden eindelijk aangepast.

Voorlichting werknemers over CLP verplicht

De richtlijnen over indeling en etikettering van stoffen en mengsels zijn vervangen door CLP ('Classification Labelling and Packaging'), ook wel aangeduid als EU-GHS. Deze overgang van de Stoffenrichtlijn (67/548/EG) en Preparatenrichtlijn (1999/45/EG) naar de CLP heeft voor de meeste rubber- en kunststofbedrijven die producten vervaardigen weinig impact. Behalve een mogelijke aanpassing in de opslag van stoffen en gevaarlijke mengsels, zullen er verder weinig veranderingen zijn. Desondanks is de werkgever wel verplicht om het personeel in te lichten over de nieuwe symbolen en de bijbehorende 'Hazard- and precautionary statements' (vroegere R- en S-zinnen).

CLP-voorlichtingspakket

De NRK heeft in samenwerking met Wavin een CLP-toolkit ontwikkeld, genaamd "voorlichting voor werknemers". Het voorlichtingspakket is te vinden op www.nrk.nl. Het biedt werkgevers een handig hulpmiddel om werknemers te informeren over de wijzigingen. Meer voorlichtingsmateriaal is te vinden op de website van de Nederlandse EU-GHS Helpdesk.

Workshop over CLP-systematiek

Vanaf 1 december 2010 moeten stoffen conform de CLP (ook wel EU-GHS genoemd) ingedeeld en geëtiketteerd worden. CLP regelt de indeling en etikettering van stoffen en mengsels en vervangt na een overgangsperiode de Stoffenrichtlijn (67/548/EG) en Preparatenrichtlijn (1999/45/EG). Mengsels hoeven pas vanaf 1 juni 2015 ingedeeld, geëtiketteerd en verpakt te worden, maar het mag eerder. Het is de verwachting dat producenten van mengsels niet tot het laatste moment zullen wachten met het overschakelen naar CLP. Een stof etiketteren volgens CLP is

echter lastig; een mengsel met verschillende stoffen nog veel moeilijker. De NRK biedt de leden daarom een workshop aan, specifiek gericht op de problematiek van mengsels.

Workshop NRK-leden

De Master Class over CLP vindt plaats op 29 september 2010 in Nieuwegein en is een initiatief van de NRK en de VVVF (Vereniging van Verf- en Drukkinkfabrikanten). De Master Class is ontwikkeld door Dirk van Well van de VNCI.

De workshop biedt de deelnemers inzicht in het CLP-systeem, zodat ze het systeem succesvol kunnen implementeren in hun bedrijf. Informatie: www.nrk.nl

Richtlijnen voor opslag gevaarlijke stoffen vernieuwd

De Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen, kortweg PGS (de voormalige CPR-richtlijnen), bevat richtlijnen voor het opslaan van gevaarlijke stoffen. Twee geactualiseerde concepten zijn momenteel beschikbaar voor commentaar:

- PGS 8 Opslag van organische peroxiden;
- PGS 15 Opslag van verpakte gevaarlijke stoffen.

In het kort komt het erop neer dat verschillende gevaarcategorieën gescheiden moeten worden opgeslagen, dat schadelijke/irriterende en corrosieve stoffen moeten worden opgeslagen in aparte kasten en dat brandgevaarlijke stoffen in brandwerende veiligheidskasten moeten worden opgeslagen.

PGS 15

De belangrijkste wijzigingen voor PGS 15 is dat ADR leidend blijft voor wat betreft de indeling van stoffen en niet de CLP, behalve voor carcinogene, mutagene en reprotoxische (CMR-) stoffen. ADR staat voor: 'Accord européen relatif au transport international des marchandises Dangereuses par Route'.

Voor CMR-stoffen zal de indeling volgens CLP plaatsvinden - tot op heden volgens de lijst met kanker- verwekkende, mutagene en reprotoxische stoffen van het ministerie van SZW. Voor bedrijven die met CMR-stoffen werken kan deze wijziging van PGS 15 dus gevolgen hebben. Informatie: www.publicatiereeks-gevaarlijkestoffen.nl

Eisen CO₂-emissie ambitieus

Geen 30 procent CO₂-uitstoot in 2020, maar 50 procent in 2032. De VNCI vindt het Europese voorstel om de industrie in 2020 30 procent minder CO₂ te laten uitstoten te ambitieus. Dat stelt zij in een brief aan Eurocommissaris Kroes, en de demissionaire ministers van VROM, EZ en Financiën. Het is überhaupt nog maar de vraag of de huidige 20 procent haalbaar is, aldus de VNCI, zonder het concurrentievermogen en de productie-infrastructuur van Europa schade toe te brengen. Een hogere emissiereductie zou voor de industrie funest zijn, zeker nu de Europese en Nederlandse industrie de recente crisis nog niet te boven is.

Imago

www.nrk.nl/web/thema's

Nederlanders positiever over chemie

11 Procent van de Nederlanders denkt positiever over de chemische industrie dan in 2008. Bijna de helft van de ondervraagde Nederlanders dragen de sector een warm hart toe, aldus het Europabrede onderzoek. De chemie behaalde vorig jaar nog de slechtste score van de acht onderzochte sectoren. Dat beeld is duidelijk verbeterd. Opvallend is wel dat het imago van de industrie verbeterde, terwijl de reputatie van chemische producten juist iets is verslechterd. Het imago van de industrie is in Duitsland, Spanje en Italië redelijk positief, maar scoort in Tsjechië en Zweden ronduit slecht. Nederland bevindt zich in de middenmoot.

Kunststof op Youtube

In een drie minuten durend videofilmje laat PlasticsEurope zien waarom kunststof moet worden gebruikt en hergebruikt. Het filmje is te zien op www.youtube.com/watch?v=82-Yz8MbxA0. Het staat de industrie vrij het filmje te gebruiken om uit te leggen wat de waarde is van kunststof en hoe goed afvalmanagement daarvoor zorgt. <<

MKB-top 100 Synbra in de prijzen

Synbra Technology uit Etten-Leur is door de jury van de vijfde MKB Innovatie Top 100 uitgeroepen tot de meest succesvolle en innovatieve onderneming. Synbra dankt deze titel aan de ontwikkeling van het 'groene piepschuim', dat wordt gemaakt van suikerriet of cassavezetmeel. Met dit nieuwe product zet Synbra Technology een compleet nieuwe richting in, aldus de jury, met een groen alternatief voor verpakkingsmaterialen waarvoor olie als grondstof wordt gebruikt. Het nieuwe BioFoam zorgt voor maar liefst 70 procent minder uitstoot van CO₂.

Greijn wint SPE- prijs

Thermvormer Greijn Form Technics uit Reuver sleepte een hoofdprijs in de wacht tijdens het SPE thermovormcongres. De kap voor een elektrische fiets die Greijn Form Technics had gerealiseerd, viel op tussen de andere inzendingen. Volgens de jury heeft het vormstuk een perfecte oppervlaktekwaliteit waardoor kunststof kan worden gebruikt in plaats van het traditionele glas.

Callewaert directeur Engel Benelux

Vanwege gezondheidsredenen heeft Ton Madereel, directeur van Engel Benelux in Houten deze zomer zijn functie neergelegd. Eind augustus is hij toch nog heel onverwacht overleden. Zijn opvolger is op 1 juli 2010 begonnen: Kurt Callewaert. Callewaert is reeds lange tijd werkzaam in de kunststof-

branche en kent het spuitgietproces van haver tot gort.

Wisselingen bij PlasticsEurope NL

PlasticsEurope Nederland heeft een nieuwe directeur en een nieuwe voorzitter. Peter Franssen (commercial director PE-PP bij Lyondell-Basell) is benoemd tot voorzitter van de kunststoforganisatie. Hij volgt Paul Evers (BASF) op die ca. tien jaar de voorzittersfunctie had vervuld. Stuf Kaasenbrood heeft het stokje overgenomen van Harrie Camps en is inmiddels aan de slag als directeur van PlasticsEurope Nederland. Vanuit zijn werk bij SABIC Europe was Kaasenbrood al vertrouwd met PlasticsEurope.

Roef lid van bestuur Wavin

De Raad van Commissarissen van Wavin heeft besloten Maarten Roef (46), op dit moment Managing Director van de Wavin regio North West Europe, als nieuw lid van de Raad van Bestuur te benoemen, onder voorwaarde van instemming van de aandeelhouders. Met het vertrek van Andy Taylor kwam er een plek in de Raad van Bestuur vrij. Maarten Roef is vanaf 1999 werkzaam bij Wavin, aanvankelijk als managing director van de exportorganisatie Wavin Overseas. Daarvoor werkte hij in diverse verkoop- en marketing functies bij DSM Chemicals en Van Leer Packaging.

Speurwerkprijs voor zonnecellen

Prof. René Janssen heeft de Speurwerkprijs 2010 gekregen van Ingenieursvereniging KIVI NIRIA. De jury prijst

Janssen voor zijn wetenschappelijke bijdrage aan het onderzoek naar moleculaire materialen en organische halfgeleiders en de toepassing daarvan op de ontwikkeling van kunststofzonnecellen. Veel lof is er vooral voor het combineren van wetenschappelijk en technologisch onderzoek van hoog niveau op vrijwel alle terreinen van polymere zonnecellen in één groep.

Polyplasticum naar Windesheim

Het kunststofmuseum Polyplasticum in Zwolle werkte de afgelopen jaren samen met het lectoraat Kunststoftechnologie van Windesheim. Deze samenwerking heeft inmiddels geresulteerd in de verhuizing van het kunststofmuseum naar de hogeschool, waar het onderdeel gaat uitmaken van het lectoraat. Polyplasticum bezit een grote collectie bakeliëtoproducten.

Dalimier nieuwe voorzitter Federplast.be

Stéphane Dalimier is sinds juni 2010 de nieuwe voorzitter van Federplast.be. Hij neemt daarmee de taken over van Henri Vliegen, een van de oprichters van Federplast.be. Vliegen is als blijk van waardering voor zijn veertienjarig voorzitterschap benoemd tot erevoorzitter. Dalimier is Business Unit Manager DIY van NMC en Managing Director van NMC Schäfer. Hij is bestuurder van Federplast.be sinds 2006.

Suikerbedrijf in plastics

Dochteronderneming van CSM Purac gaat op grote schaal lactiden uit melkzuur produceren en zet daarmee

in op een groeiende vraag naar halffabrikaten voor bioplastics. CSM-bestuursvoorzitter Hoetmer schat dat 25 procent, oftewel 60 miljoen ton van de totale hoeveelheid kunststof van 250 miljoen ton op termijn wordt vervangen door bioplastics. Verspreid over een aantal jaren gaat het bedrijf dan ook honderden miljoenen euro's investeren in de bouw van vijf fabrieken met een lactidecapaciteit van elk 100.000 ton. Momenteel wordt een lactidefabriek in Thailand gebouwd, die naar verwachting halverwege dit jaar in gebruik wordt genomen.

Purac heeft de stam van melkzuurbacteriën steeds efficiënter weten te krijgen, zodat productie op industriële schaal nu mogelijk is. Bij de nieuwste generatie van het melkzuurproces worden niet alleen suikers gebruikt, maar biomassa als plantenstengels en -bladeren.

Nieuwe compoun- deerfabriek van SABIC

SABIC opende onlangs in Genk een nieuwe compoundeerfabriek. Tot eind vorig jaar liet SABIC een deel van zijn compounds produceren bij DSM in Genk. 65 Van de 75 mensen die in de nieuwe fabriek werken zijn overgekomen van DSM. De nieuwe fabriek bestaat uit compoundeerlijnen voor SABIC PP-compound (polypropreen met additieven) en SABIC STAMAX/composiet (met lange glasvezels versterkt polypropreen). De totale capaciteit is 140.000 ton per jaar. De nieuwe eenheid is de grootste PP-compoundeerfabriek die ooit in Europa is gebouwd. Indien nodig kan de capaciteit worden uitgebreid naar 170.000 ton per jaar.

Van Oostenrijk blikt terug

'Sterk collectief is onze kracht'

Op 15 juni 2010 heeft Kees van Oostenrijk de voorzittershamer overgedragen aan Joan Hanegraaf. Acht jaar heeft hij met veel enthousiasme en gedrevenheid richting gegeven aan het bestuur. Het is een mooi moment om met Van Oostenrijk terug te kijken op de achterliggende jaren en de mijlpalen die zijn voorzittersperiode markeren.

"Ik denk dat drie belangrijke omslagen het afgelopen decennium kenmerken. Allereerst de omslag binnen de branche van een defensieve visie en missie naar een proactieve aanpak op het gebied van milieu en duurzaam ondernemen. Ten tweede de omslag in cultuur. Bedrijven zijn niet langer alleen op zichzelf gericht maar zoeken verbondenheid om elkaar te helpen en sterker te maken. Dat heeft geresulteerd in de derde omslag, namelijk een steeds verdergaande samenwerking binnen de branche, zowel in ketensamenwerking, als met de overheid, stakeholders en kennisinstellingen", aldus Van Oostenrijk.

Proactieve aanpak

Van Oostenrijk: "Duurzaam ondernemen zit inmiddels in onze branche toch wel in de genen. De rubber- en kunststofindustrie is als een van de eerste bedrijfstakken geconfronteerd met milieuvraagstukken. Wij hebben een aantal decennia heel hard aangewerkt aan de zorgpunten, maar ook aan de kansen die eruit zijn voortgekomen op het gebied van energie en milieu. De laatste jaren is daar duurzaam ondernemen aan gekoppeld.

Wanneer ik kijk naar duurzaam inkopen, dan zijn wij één van de koplopers en daarmee één van de primaire gesprekspartners voor overheid en stakeholders. Er heeft een duidelijke omslag in missie en visie plaatsgevonden van defensief in termen van 'license to produce' naar proactief in termen van 'license to market'. Onze branche is geaccepteerd als de 'enabler'; de lidbedrijven zijn in staat gebleken om maatschappelijke oplossingen te creëren voor de thema's die ons bezighouden. Daar hebben wij

met z'n allen onze verantwoordelijkheid in genomen."

Cultuur

"De omslag in cultuur wil ik als tweede punt benoemen. De rubber- en kunststofindustrie is uitgegroeid tot een heel herkenbare industrie met een duidelijk profiel. Wij gelden nu als koploper op het gebied van innovatie en zijn een boegbeeld voor duurzaam ondernemen. Dat moeten wij met z'n allen ook uitdragen. Ik signaleer dat de leden zich steeds meer met elkaar en met de brancheorganisatie verbonden voelen. Onze kracht zit in die verbondenheid", vervolgt Van Oostenrijk.

Samenwerken

"Die verbondenheid uit zich ook in manieren hoe we elkaar kunnen helpen en sterker kunnen maken. Dat resulteert weer in een verdergaande samenwerking. Vandaar dat ik samenwerking zie als het derde omslagpunt", aldus Van Oostenrijk. "Ondernemers kunnen het niet langer alleen. De wereld wordt steeds complexer. Alleen al voor innovatie, technologie, investeringen en de dienstverlening aan grote ondernemingen heb je anderen nodig. Bedrijven verwachten ketensamenwerking. Zowel verticaal, met de verschillende leveranciers, als ook horizontaal. Samen met collega's en misschien zelfs wel concurrenten kijken hoe je elkaar kunt aanvullen door in een product- of marktsegment gezamenlijk te werken aan onderzoek en ontwikkeling, en innovatie. Deze samenwerking blijft niet langer beperkt tot het product zelf maar is steeds vaker gericht op de toegevoegde waarde van producten en

diensten. Denk bijvoorbeeld aan logistiek en herverwerking. Recyclen is in de loop der jaren hét thema geworden. Tien jaar geleden waren we nog blij als spullen werden opgehaald om zwerfafval tegen te gaan. Tegenwoordig is het heel normaal dat grondstoffen worden ingezet voor de vervaardiging van producten die op basis van recycling tot stand gekomen zijn."

Terugkerende discussie

Van Oostenrijk: "Bij mijn aantreden als bestuursvoorzitter was de aandacht er met name op gericht onze relaties naar de overheid en de kennisinstellingen te ontwikkelen. Wij moesten er gezamenlijk zorg voor dragen dat de branche niet somber werd van de bewegingen in de maatschappij die zich tegen kunststof keerden. Daarin zijn wij goed geslaagd. Maar ik geloof dat de discussie toch weer terugkeert in de actualiteit. Er zijn groeperingen die de mogelijkheid aangrijpen hun bezwaren tegen kunststof en daaraan gerelateerde producten in te brengen in programma's voor duurzaam inkopen van de overheid. Je ziet dat de geschiedenis zich daarmee enigszins herhaalt. De discussie wordt weer op dezelfde gronden gevoerd, terwijl we al jaren verder zijn in de ontwikkeling. Wij pakken dat als branche goed aan. Daarin zit ook de kracht van een branchevereniging." Op de vraag waar Van Oostenrijk tijdens zijn voorzittersperiode met het meeste plezier op terugkijkt, is het antwoord drieledig. "Ik ben er trots op dat de rubber- en kunststofindustrie al vanaf het begin behoort tot de koplopers in de Meerjarenafpraak voor energieefficiency. Ook het feit dat wij al drie

Kees van Oostenrijk, oud-voorzitter NRK. Van Oostenrijk is nog actief in het NRK-bestuur en tevens voorzitter van de NVR.

keer zijn uitgeroepen tot de meest innovatieve branche, vind ik een heel mooie prestatie. Het belangrijkste is echter dat wij als rubber- en kunststofverwerkende industrie gewoon geaccepteerd zijn en gelden als een boegbeeld voor duurzaam ondernemen.”

Toekomst

“Ik zie de toekomst van de NRK positief tegemoet”, vervolgt Van Oostenrijk. “Zoals wij de afgelopen jaren hebben ervaren, zullen er altijd uitdagingen blijven voor onze branche. Het collectieve besef is er dat een brancheorganisatie, waarin al die verschillende product/marktcombinaties en productiewerelden samenkomen, zin heeft. Doordat lidbedrijven elkaar stimuleren ontstaat een branche die een nadrukkelijke bijdrage kan leveren aan de ontwikkeling van de maatschappij en de ontwikkeling van Nederland. In de afge-

lopen tien jaar hebben wij als rubber- en kunststofindustrie een exportgroei bereikt, die hoger ligt dan het stijgingspercentage van het Nederlandse Bruto Nationaal Product. In het rapport ‘MJA Vitale industrie 2030’ wordt onze industrie genoemd als ‘enabler’ van de commerciële en maatschappelijk gewenste ontwikkelingen, vergelijkbaar met de ICT en de technologische industrie. Ik denk dat de omslag van traditionele recycling naar biobased recycling de kern is van de activiteiten die moeten resulteren in een vitale toekomst van onze industrie. Ondernemers moeten creatieve ideeën vormgeven en deze verankeren in een goede organisatiestructuur en strategie. Voor wie dat goed doet, zijn er volop kansen. De vermindering van de energie- en milieubelasting is jaren geleden al in gang gezet. Wij gaan daar gewoon mee door. Ik denk dat onze industrie, zowel

in Nederland als daarbuiten, een heel goede toekomst tegemoet gaat.”

Tot slot

“De NRK is een sterk collectief. Een brancheorganisatie wordt wel eens vergeleken met de kikkerwereld. De kikkers, oftewel de leden, springen naar links en rechts. Als je daar op de juiste wijze mee omgaat en alle kikkers in de kruiwagen houdt, dan kunnen we aan de vitale toekomst van onze industrie met z’n allen heel veel plezier beleven. Ik ben er trots op dat ik deze club een aantal jaren heb mogen dienen en benoemd ben tot erelid. Ik ben daarbij veel dank verschuldigd aan de professionals van de bureauorganisatie en mijn collega-bestuurders, toch allemaal zakelijke vrijwilligers. Heftige discussies, forse meningsverschillen, maar altijd met respect voor elkaars inbreng. Dank daarvoor”, besluit Van Oostenrijk. <<

Samen sterker

REACH illustreert noodzaak Europese lobby

Ten laatste bij het REACH-dossier moet het voor de NRK-leden duidelijk geworden zijn dat een groot deel van onze toekomst in Europese wet- en regelgeving wordt beslist. Samenwerking in dossiers met branchegenoten, in binnen- en buitenland, is van essentieel belang gebleken en zal steeds belangrijker worden. Voor 'free riders' is er geen plaats meer.

Er is een oerwoud van belangengroeperingen, maar al die versnippering maakt de lobby niet echt effectief. Fragmentatie beperkt de mogelijkheid om dossiers inhoudelijk te bespreken en pragmatische oplossingen te vinden. Bovendien heeft het tot gevolg dat beschikbare kennis en (financiële) middelen niet maximaal worden benut. Ik ben er dan ook een groot voorstander van dat in Nederland de krachten effectief worden gebundeld onder de NRK-vlag.

Lange adem

Op Europees niveau ben ik o.a. lid van de EuPC Steering Committee (European Plastics Converters) en daarnaast al jaren voorzitter van de EuPR (European Plastics Recyclers). Ik heb gezien dat ondanks beperkte financiële middelen veel kon worden bereikt, ook in dossiers als REACH, food contact, Waste Framework Directive, Emission Trade System (ETS), etc. Dit alles was niet haalbaar geweest zonder een groep bevlogen bestuurders en zeer actieve leden die vele uren pro deo de brancheorganisaties in diverse dossiers hebben ondersteund. Initiatieven als o.a. Recovynyl en SafetyDataSheet-Recyclates (SDS-R) zijn opgepakt doordat we er als EuPR proactief achteraan zaten en zitten. Daarnaast zijn er regelmatig (in)formele discussies over definities en de daarbij horende interpretaties die al tot positief resultaat hebben geleid. Met veel van deze dossiers heb ik ook te maken bij Colcom Europe, het bedrijf waar ik dagelijks leiding aan geef. Colcom is producent van (kleur-) masterbatches, additieven en andere grond- en hulpstoffen voor de kunststofverwerkende industrie. We leveren ook een gamma van ingekleurde compounds gebaseerd op 100% recycalaat.

Het effect van krachtenbundeling is voor individuele leden misschien niet altijd zichtbaar, maar neem van mij aan dat bij gesprekken met beslissers de eenheid van de achterban duidelijk voelbaar moet zijn. In Brussel zijn het geen grote stappen, snel thuis, maar de inspanning sorteert uiteindelijk wel effect. <<

Bernard Merkx

NRK-bestuurders (met vermelding van portefeuille)

Joan Hanegraaf

imago en business

Bernard Merkx

REACH-stoffen

Jan Noordegraaf

innovatie & technologie

Kees van Oostenrijk

Jan Schrama

Tjitske Visser

arbeidsverhoudingen

met glanzend witte kunststofluifel

De nieuwe chemische technologiecampus van DSM, de Chemelot Campus, is verfraaid met een glanzend witte kunststofluifel bij de portiersloge. De luifel is ontworpen door Broek Bakema Architecten en geproduceerd en geplaatst door Poly Products. De luifel voor de Chemelot Campus is bij de verkiezing 'BNA Gebouw van het jaar 2010' doorgedrongen tot de genomineerden van de regio zuid.

Witte kunststofluifel bij Chemelot Campus, gerealiseerd door Poly Products in samenwerking met het bouwteam. De composietluifel is genomineerd voor 'BNA Gebouw van het jaar 2010'. Foto: Leon Abraas

De luifel is gemaakt van kunststofcomposiet en heeft een afmeting van 12,5 bij 45 meter. Door het lichte gewicht en de hoge sterkte van de elementen kon met zo min mogelijk ondersteuningspunten worden gewerkt.

In het bouwteam van architecten en constructeurs speelde Poly Products een grote rol bij de realisatie van dit project.

